07/03/2024

Αποκατάσταση της εκκλησίας των Αγίων Σεργίου και Βάκχου στα Κατεχόμενα

/ Επικαιρότητα

Μέσα από τα ερείπια και τα χαλάσματα, αναδύθηκε η μικρή εκκλησία των Αγίων Σεργίου και Βάκχου που βρίσκεται στα νοτιοανατολικά του χωριού Νέτα στην κατεχόμενη Καρπασία, αποτέλεσμα της δουλειάς της Τεχνικής Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και υλοποιήθηκε από το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP). Παρουσιάστηκε την Τετάρτη 6 Μαρτίου 2024 σε εκδήλωση στη Νέτα.

Σε μια τοποθεσία κατάσπαρτη με ερείπια ενός βυζαντινού οικισμού, 3 περίπου χιλιόμετρα στα νοτιοανατολικά της Νέτα και δίπλα από τις ακτές της Χερσονήσου της Καρπασίας, η εκκλησία των Αγίων Σέργιου και Βάκχου χρονολογείται πιθανώς στον 12ο αιώνα.

Μιλώντας για την ολοκλήρωση του έργου, σε δηλώσεις του στο Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων, ο Δρ. Σώτος Κτωρής, συμπρόεδρος της δικοινοτικής Τεχνικής Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά είπε ότι «διασώθηκε μία εκκλησία του 12ου αιώνα που είχε κυριολεκτικά καταρρεύσει».

Μέσα από την αγαστή συνεργασία Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, είπε, «σ' αυτή την προσπάθεια δεν υπάρχουν μνημεία δικά μας και μνημεία των "άλλων"».

«Μοιραζόμαστε με τους Τουρκοκύπριους συναδέλφους την ίδια έγνοια, για όλα τα μνημεία που μας κληροδότησε η ιστορία αυτού του τόπου. Μοιραζόμαστε την ίδια χαρά κάθε φορά που διασώζεται ένα μνημείο της Κύπρου».

Και ευελπιστούμε ότι η δουλειά της Επιτροπής μπορεί να συμβάλει στην ενδυνάμωση της κουλτούρας της συνεννόησης και του αλληλοσεβασμού. Ότι μέσα από το σκοτάδι των ερειπίων μπορεί να αναδυθεί η προοπτική μιας πιο ειρηνικής Κύπρου».

Όπως δήλωσε στο Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων ο συντηρητής του έργου, Μιχάλης Μαστρής, η εκκλησία βρισκόταν σε μια πάρα πολύ κακή κατάσταση, με τοίχους που είχαν καταρρεύσει και αποκολλημένες τοιχογραφίες. Υπήρχαν τοιχογραφίες, σύμφωνα με φωτογραφίες που έχουν δει, αλλά «δυστυχώς αφαιρέθηκαν, πολύ πιθανό από αρχαιοκάπηλους. Βρήκαμε μόνο μικρά κομματάκια στο έδαφος. Τώρα μπορούμε να δούμε μόνο κάποια σημάδια τοιχογραφιών στα αριστερά και δεξιά στην είσοδο της εκκλησίας».

Έγιναν, είπε, αρκετές εργασίες σε ολόκληρη την εκκλησία. «Προσπαθήσαμε για το καλύτερο. Συντηρήσαμε την Αγία Τράπεζα, πολύ πιθανό η παλαιά βάση (στήριξη) να προέρχεται από τη Σαλαμίνα γιατί φαίνεται να είναι από ένα άγαλμα. Όταν άρχισε ο καθαρισμός, βρέθηκε και η Αγία Τράπεζα γιατί στο κάτω μέρος της υπάρχει ένας κύκλος όπου στο κέντρο υπάρχει σταυρός. Μας το είπε η ίδια η πέτρα ότι είναι η βάση της Αγίας Τράπεζας», είπε ο κ. Μαστρής.

Η παρουσίαση επικεντρώθηκε στις εργασίες που εκτελέστηκαν για επιδιόρθωση

της εκκλησίας. Οι εργασίες άρχισαν τον Σεπτέμβριο 2023 και ολοκληρώθηκαν τον Ιανουάριο. Επικεντρώθηκαν στη δομική αποκατάσταση του μνημείου περιλαμβανομένων συμπληρώσεων σε τοιχοποιίες και θολοδομία, αφαίρεση του υφιστάμενου ακατάλληλου κονιάματος από την οροφή, συρραφή ρωγμών, βαθύ αρμολόγημα και τοποθέτηση νέου υδραυλικού ασβεστοκονιάματος και υγρομόνωσης στην οροφή.

Για τη συμπλήρωση της δομής χρησιμοποιήθηκε, αποκλειστικά, αυθεντικό οικοδομικό υλικό που σωζόταν στο χώρο και προερχόταν από το ίδιο το μνημείο, κατόπιν μεθοδικής μελέτης των γεωμετρικών χαρακτηριστικών των σωζόμενων λιθοσωμάτων και τον τύπο δόμησης του μνημείου.

Εσωτερικά, αφαιρέθηκαν τα πολύ φθαρμένα επιχρίσματα από γύψο, αρμολογήθηκαν οι τοιχοποιίες και θολοδομίες, συντηρήθηκαν τα σωζόμενα αυθεντικά επιχρίσματα και κάποια περιορισμένα σωζόμενα κατάλοιπα υποστρωμάτων τοιχογραφιών και έγινε αρμολόγηση των λιθοδομών.

Επιπλέον, συντηρήθηκαν κάποια σωζόμενα ίχνη του δαπέδου. Σε υπόλοιπες επιφάνειες δαπέδου τοποθετήθηκε στρώμα από χαλίκι, προκειμένου να διευκολυνθεί η επισκεψιμότητα στο χώρο και να επιτραπεί η εκτόνωση της υγρασίας από το έδαφος.

Τέλος, ανάμεσα στο οικοδομικό υλικό που βρέθηκε στο χώρο και αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του έργου, περιλαμβάνεται και η αγία τράπεζα, η οποία είχε ως βάση της ένα τμήμα λίθινου αγάλματος με ανάγλυφες πτυχώσεις υφάσματος, το οποίο είχε χρησιμοποιηθεί σε δεύτερη οικοδομική χρήση, πιθανώς από τον παρακείμενο αρχαιολογικό χώρο ή από τη Σαλαμίνα.

Στις παρυφές πλαγιάς που βρίσκεται στα ανατολικά της εκκλησίας υπάρχει σπηλιά με πηγή που πιστεύεται ότι χρησιμοποιήθηκε ως αγίασμα.